

# صلاحیت حرفه‌ای هنرآموزان رشته حمل و نقل

لازم هستند؛ از تحصیلات بالایی برخوردار نبوده و معمولاً براساس کسب تجربه و وفادار به شغل پدران خود، مشغول به کارند [سند راهنمای برنامه درسی، ...، ۱۳۹۲].

از سوی دیگر، نتایج بررسی اطلاعات مرکز آمار و خبرگان دنیای کار نیز نشان می‌دهد تعداد زیادی از شاغلین کشور، در بخش‌های مختلف حمل و نقل اشتغال دارند زیرا غالب مشاغل حرفه‌های آن به دلیل سهولت دسترسی به موقعیت‌های متنوع شغلی و همچنین کم‌هزینه‌تر بودنشان پر تعداد هستند [سند پشتیبان، ...، ۱۳۹۳].

بنابراین، با توجه به اهمیت صنعت حمل و نقل در توسعه کشور، تعداد زیاد شاغلان این مجموعه و کمبود نیروی انسانی توانمند و شایسته، تربیت نیروی انسانی برای صنعت حمل و نقل اجتناب‌ناپذیر است. بر این اساس، فراهم کردن فرصت‌های آموزشی مؤثر در حوزه حمل و نقل با استفاده از روش‌های نوآورانه و تکنیک‌های یاددهی - یادگیری از طریق آموزش‌های رسمی به کمک هنرآموزانی که قادر باشند مؤثرترین راهبردهای آموزشی را به کار گیرند و با ایجاد فرصت‌های یادگیری معتبرتر و کاربردی‌تر برای هنرجویان رشته، مسیر رسیدن به حمل و نقل پویا، ایمن، روان و راحت را محقق سازند، بسیار ضروری است.

## ضرورت و اهمیت تربیت نیروی انسانی

ایجاد نظام جامع حمل و نقل، افزایش بهره‌وری تا رسیدن به سطح عالی از طریق پیشرفت و بهبود مدیریت منابع انسانی حمل و نقل، توسعه و اصلاح شبکه حمل و نقل از طریق توجه به آمایش سرزمین، موقعیت ترانزیتی کشور و تقاضا، دستیابی به سهم بیشتر از بازار حمل و نقل بین‌المللی، بخشی از سیاست‌های کلی نظام مصوب ۱۳۷۹ در بخش حمل و نقل هستند. در برنامه پنجم توسعه کشور بر توسعه حمل و نقل درون‌شهر و برون‌شهری، بهینه‌سازی تقاضای حمل و نقل از طریق اصلاح فرایندهای اداری، آموزش و فرهنگ‌سازی، طرح جامع حمل و نقل کشور با هدف دستیابی به جایگاه مناسب در حوزه حمل و نقل تأکید شده است. برنامه ششم توسعه نیز ضرورت توجه به حوزه‌های راهبردی حمل و نقل و توسعه شبکه حمل و نقل ریلی با هدف توسعه صادرات و ترانزیت بار خاطر نشان ساخته است. همه این‌ها نشان‌دهنده اهمیت صنعت حمل و نقل در اسناد بالادستی و نقش غالب و ظرفیت این صنعت در توسعه اقتصاد کشور است.

در حال حاضر یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که صنعت حمل و نقل کشور با آن مواجه است، تأمین نیروی انسانی تربیت و اثربخشی آن‌ها در این مجموعه است. نتایج پژوهش‌ها مؤید آن است که بخش اعظمی از شاغلان فاقد مهارت و شایستگی‌های



## تغییرات نظام جدید آموزشی

حمل و نقل پیش از تغییرات نظام آموزشی وجود نداشته و در نتیجه تحولات نظام آموزشی کشور از سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ در دوره دوم متوسطه شاخه فنی و حرفه‌ای راه‌اندازی و اجرا شده است، از این رو نمی‌توان مانند سایر رشته‌های فنی و حرفه‌ای تغییرات نظام آموزشی را برای آن متصور شد. ولی تغییرات نظام آموزشی شرایط و زمینه مناسبی را برای برنامه‌ریزی و ایجاد رشته‌های جدید متناسب با نیاز بازار کار صنعت حمل و نقل و مشارکت ذی‌نفعان این صنعت با آموزش فراهم کرده است.

تحولات نظام آموزشی کشور در دهه اخیر، نتیجه انجام پژوهش‌ها و چرخش‌هایی است که ضرورت ایجاد تحول در نظام آموزشی را تبیین کرده‌اند. چرخش‌هایی مانند توجه به ارزش کار و تلاش، توجه به اسناد بالادستی و سیاست‌های کلی کشور، استفاده از تجربه‌های بین‌المللی، تمرکز بر کیفیت آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای، توجه به کل‌نگری در آموزش و تربیت فنی و حرفه‌ای، و ... (اسماعیلی، ۱۳۹۵)، توسعه همه‌جانبه و پایدار را برای کشور محقق می‌سازند. از آنجا که رشته

## مشاغل قابل احراز در رشته حمل و نقل

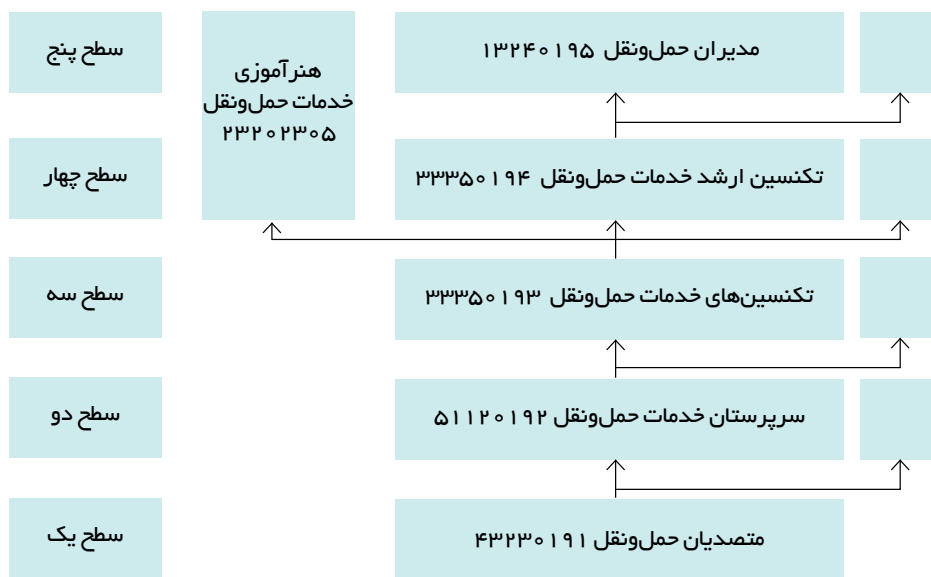
از مهم‌ترین پژوهش‌های انجام شده در طراحی رشته‌ها نیازسنجی شغلی است که طی آن اطلاعات شغلی و حرفه، از اسناد ملی و بین‌المللی (ایسکو ۲۰۰۸) و اسناد ملی سایر کشورها (مانند استرالیا و کانادا) استخراج می‌شود. هم‌زمان نیز اطلاعات شغلی رشته از خبرگان و ذی‌نفعان دنیای کار (شرکت‌ها و سازمان‌ها) جمع‌آوری و براساس حرفه‌های منتخب از ایسکو ۲۰۰۸، دسته‌بندی می‌شوند. این دسته‌بندی در رشته حمل و نقل [سند راهنمای برنامه درسی رشته حمل و نقل، ۱۳۹۳] به شرح جدول ۱ است.

جدول ۱. عنوان حرفه‌ها و شغل‌های رشته حمل و نقل

ردیف	متصدیان حمل و نقل کد حرفه: ۴۳۲۳۰۱۹۱	ردیف	سرپرستان حمل و نقل کد حرفه ۵۱۱۲۰۱۹۲
نام گروه کاری / شغل	نام گروه کاری / شغل	نام گروه کاری / شغل	نام گروه کاری / شغل
۱	متصدی صدور بلیت و صورت وضعیت شرکت‌های مسافری	۱	متصدی تعمیر و روسازی راه‌ها
۲	متصدی انبار توشه مسافر	۲	نصاب علائم راه‌ها
۳	مهماندار	۳	نصاب گاردریل
۴	کارمند خدمات ویژه مسافری	۴	نصاب تجهیزات ایمنی
۵	مأمور گشت و کنترل خطوط مسافری	۵	متصدی پایدارسازی ترانشه‌ها
۶	نگهبان پایانه	۶	متصدی حمل بار فاسدشدنی
۷	متصدی خدمات آتش‌نشانی	۷	متصدی حمل بار ترافیکی
۸	متصدی سیستم‌های حفاظتی پایانه	۸	متصدی کنترل بار ترافیکی
۹	متصدی انبار پایانه	۹	متصدی مسافربری بین‌المللی
۱۰	متصدی تدارکات پایانه	۱۰	کارگزار حمل و نقل بین‌المللی
۱۱	متصدی حمل بار	۱۱	متصدی سرویس و نگهداری ناوگان جاده‌ای
۱۲	متصدی آرشیو اسناد	۱۲	بازرس فنی وسیله نقلیه
۱۳	متصدی تهیه برنامه	۱۳	متصدی کنترل ایمنی بارگیری و بارچینی
۱۴	متصدی امور حمل و نقل	۱۴	متصدی بارگیری و بارچینی مواد خطرناک
۱۵	متصدی پشتیبانی حمل بار	۱۵	متصدی امداد رسانی

## توسعه حرفه‌ای رشته حمل و نقل

منظور از توسعه حرفه‌ای «پیش‌بینی و امکان پیشرفت در یک گروه بزرگ شغلی و ایجاد مسیرهای متنوع برای رسیدن به سطح‌های بالای مهارت» است [اسماعیلی، ۱۳۹۲]. توسعه حرفه‌ای در رشته حمل و نقل (نمودار ۱)، به هنرجویانی که در این رشته تحصیل می‌کنند، نشان می‌دهد که مسیر پیشرفت آن‌ها در محیط کار چگونه است، چطور می‌توانند در شغلی که هستند به جایگاه بالاتری ارتقا یابند، و تا چه سطحی می‌توانند خود را ارتقا دهند.



نمودار ۱. ساختار توسعه صلاحیت حرفه‌ای و شغلی رشته حمل‌ونقل

## ویژگی‌های شغل و شاغل

تنظیم‌کننده قوانین این حرفه، سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای است. هدف از اجرای مقررات ایمنی و دستورالعمل‌های مربوطه، تأمین محیط کار سالم است، به نحوی که شاغلان بدون دغدغه خاطر و بدون ترس از خطرات به فعالیت بپردازند. این حرفه با فعالیتهای اقتصادی مانند خدمات آژانس‌های مسافرتی، فعالیتهای اجاره‌داری، سازمان‌های ارائه‌دهنده خدمات حفاظتی، انبارداری صنعتی و سازمانی در ارتباط است.

شخصیت و هویت حرفه‌ای شغل‌های این سطح از نوع قراردادی و متهورانه است. اکثر شغل‌های این حرفه در ارتباط مستقیم با مردم‌اند و به ارائه خدمات به آن‌ها می‌پردازند. در بسیاری از شغل‌های این حرفه، مانند نگهداری و خدمات حفاظتی، فرد باید از شجاعت لازم در مواجهه با انواع موقعیت‌ها برخوردار باشد. شاغلان این حرفه، مانند مهماندار، انباردار، متصدی خدمات آتش‌نشانی و نگهبان، باید از توانایی‌های شناختی (درک و بیان شفاهی و نوشتاری)، توانایی جسمانی (گفتاری، دیداری و شنیداری) و توانایی فیزیکی (انعطاف‌پذیری و برقراری ارتباط با دیگران) برخوردار باشند. آموزش‌های فنی و حرفه‌ای مرتبط با شغل موردنظر را گذرانده و دارای گواهی‌نامه دوره کارآموزی مرتبط باشند. تجربه کار در پایانه‌ها و شرکت‌های حمل‌ونقل بار یا مسافر نیز از الزامات شاغلان است. مشاغل زیرمجموعه حرفه «کمک‌تکنسین‌های

مشاغلی که در زیرگروه «حرفه متصدیان حمل‌ونقل» قرار می‌گیرند، عمدتاً شغل‌هایی هستند که متصدیان آن‌ها خدمات مرتبط با حمل‌ونقل ارائه می‌دهند. از جمله خدماتی که در شیوه حمل‌ونقل جاده‌ای در این سطح (L<sub>۱</sub>) ارائه می‌شوند: انبارداری، فروش بلیت، تهیه صورت وضعیت، کنترل ناوگان مسافری درون‌شهری، مهمانداری و نگهداری است. شایستگی‌های غیرفنی موردنیاز شغل‌های این سطح از حرفه شامل برقراری ارتباط مؤثر، مسئولیت‌پذیری، مدیریت زمان، اجتماعی بودن، مستندسازی و مهارت گوش کردن هستند که نقش مهمی در تصدی‌گری حمل‌ونقل دارند. «شایستگی غیرفنی مدیریت زمان» در بسیاری از شغل‌های این سطح نقش کلیدی ایفا می‌کند. برای مثال، در کنترل خطوط مسافری درون‌شهری، در صورت نبود این شایستگی در کارکنان، تأخیرها و توقف‌های طولانی در خطوط به وجود می‌آید. عدم مستندسازی اسناد در اکثر شغل‌های این حرفه، از آنجا که به واسطه دسترسی نداشتن به اسناد برای شرکت‌های حمل‌ونقل می‌تواند بار حقوقی یا مالی سنگینی داشته باشد، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

در شغل‌های این حرفه، لزوم پیروی از قوانین و استانداردهای ابلاغی از سازمان‌های متولی، ضروری است و پیروی نکردن از آن‌ها می‌تواند پیامدهای کیفی و مالی در پی داشته باشد. اصلی‌ترین سازمان

حمل‌ونقل» به ارائه خدمات در سه حوزه اصلی بار، ناوگان و راهداری می‌پردازند. اهم شایستگی‌های غیرفنی موردنیاز شاغلان این حوزه عبارت‌اند از: مدیریت مواد و تجهیزات، انتخاب فناوری‌های مناسب، کار تیمی، تفکر سیستمی، مستندسازی و مدیریت زمان. از آنجا که بسیاری از شغل‌های زیرمجموعه این حرفه، مانند تعمیر و نگهداری روسازی راه‌ها، نصب علائم و تجهیزات ایمنی و پایدارسازی ترانشه‌ها، به استفاده از مصالح نیاز دارد و عموماً محل اجرای این فعالیت‌ها در جاده‌های برون‌شهری است. لذا با توجه به هزینه حمل و دسترسی محدود، لزوم مدیریت مواد و تجهیزات پررنگ‌تر می‌شود. رعایت قوانین و مقررات و اصول ایمنی و بهداشت در اغلب فعالیت‌های این حوزه اهمیت زیادی دارد و آگاهی کامل و به‌کارگیری آن‌ها از الزامات اجرایی فعالیت‌های این حرفه است. اهم این دستورات عملیاتی مربوط به سازمان حمل‌ونقل جاده‌ای و سایر

جدول ۲. صلاحیت هنرآموزان رشته حمل‌ونقل شاخه فنی‌وحرفه‌ای در نظام جدید آموزشی

ساعت آموزش	شاخص‌های عملکردی شایستگی در آموزش و تربیت حرفه‌ای هنرآموزان	قلمرو شایستگی‌ها
۳۰۰ ساعت	<ol style="list-style-type: none"> <li>توانایی انتخاب و به‌کارگیری فناوری آموزشی</li> <li>توانایی تحلیل سبک‌های یادگیری</li> <li>توانایی مدیریت کلاس درس و کارگاه</li> <li>توانایی تحلیل و انتخاب روش‌های سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی</li> <li>توانایی تحلیل و به‌کارگیری روش‌های تدریس</li> <li>توانایی تحلیل ویژگی‌های روان‌شناختی دانش‌آموزان</li> <li>تحلیل فلسفه تعلیم و تربیت</li> </ol>	تربیت حرفه‌ای
۳۰۰ ساعت	<ol style="list-style-type: none"> <li>توانایی تحلیل نظام‌ها و مدل‌های آموزش فنی‌وحرفه‌ای</li> <li>توانایی اجرای نیازسنجی شغلی و حرفه‌ای</li> <li>توانایی برنامه‌ریزی درسی آموزش‌های فنی‌وحرفه‌ای</li> <li>توانایی طراحی آموزشی وابسته به موقعیت</li> <li>توانایی تحلیل مبانی نظری آموزش‌های فنی‌وحرفه‌ای</li> <li>توانایی تحلیل آموزش مبتنی بر شایستگی</li> <li>توانایی تعیین سودمندی‌های آموزش‌های فنی‌وحرفه‌ای</li> <li>توانایی تحلیل و کاربرد ارزشیابی مبتنی بر شایستگی</li> <li>توانایی کاربرد راهنمایی شغلی و حرفه‌ای در مسیر شایستگی</li> </ol>	توسعه حرفه‌ای
۶۰۰ ساعت	<ol style="list-style-type: none"> <li>توانایی آموزش و اجرای تلفیقی نوآوری و کارآفرینی</li> <li>توانایی آموزش اخلاق حرفه‌ای</li> <li>توانایی آموزش الزامات محیط کار</li> <li>توانایی آموزش مدیریت تولید</li> <li>توانایی آموزش کاربرد فناوری‌های نوین</li> </ol>	توسعه حرفه‌ای
۲۸۰۰ ساعت	<ol style="list-style-type: none"> <li>توانایی آموزش و اجرای خدمات سفر و گردشگری (۴۰۰ ساعت آموزش)</li> <li>توانایی آموزش و اجرای سیستم‌های نگهداری و کنترل پایانه (۴۰۰ ساعت آموزش)</li> <li>توانایی آموزش و اجرای برنامه‌ریزی سازمان‌دهی عملیات بار (۴۰۰ ساعت آموزش)</li> <li>توانایی آموزش و ارزیابی فنون تصدی‌گری (۴۰۰ ساعت آموزش)</li> <li>توانایی آموزش و اجرای عملیات راهداری و نگهداری راه (۴۰۰ ساعت آموزش)</li> <li>توانایی آموزش و سازمان‌دهی عملیات ایمنی و امدادسانی (۴۰۰ ساعت آموزش)</li> <li>توانایی آموزش دانش فنی حمل‌ونقل (۲۵۰ ساعت آموزش)</li> <li>توانایی آموزش تلفیقی شایستگی‌های غیرفنی در تربیت کارگر ماهر حمل‌ونقل (۳۴ ساعت آموزش)</li> <li>توانایی آموزش تلفیقی شایستگی‌های غیرفنی در تربیت متصدی حمل‌ونقل (۳۴ ساعت آموزش)</li> <li>کسب شایستگی برقراری ارتباط مؤثر در محیط کار (۳۴ ساعت آموزش)</li> <li>کسب شایستگی مدیریت مواد و تجهیزات در محیط کار (۳۴ ساعت آموزش)</li> </ol>	توسعه حرفه‌ای
۱۸۰۰ ساعت	- صلاحیت حرفه‌ای تکنیسین حمل‌ونقل	شایستگی‌های فنی تکنیسین*

- شایستگی‌ها به سه دسته عمومی، فنی و غیر فنی تقسیم می‌شوند.
  - از واژه «آموزش» به مفهوم کلی آن استفاده شده است. این واژه براساس سند تحول هم‌عرض واژه «تربیت» است.
  - ساعت آموزش و تربیت هنرآموزان برای کسب شایستگی‌ها و صلاحیت‌ها به‌صورت معادل و میانگین در نظر گرفته شده است.
  - ساعت‌های آموزش با توجه به تمام سطح‌های صلاحیت حرفه‌ای پیشنهاد شده‌اند.
  - واژه «پداگوژی» به معنی روش و عمل آموزش، به‌صورت انعطاف‌پذیر وابسته به موقعیت به‌کاررفته و دارای چهار رکن اصلی است:
۱. تفاوت‌های فردی هنرجویان؛
  ۲. تفاوت‌های محیط یادگیری به‌ویژه در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای (کلاس، کارگاه، کارآموزی و عملیات میدانی)؛
  ۳. تفاوت در پیامدهای یادگیری (سنجش براساس شایستگی‌های دنیای کار)؛
  ۴. تفاوت در سازمان‌دهی یادگیری به دلیل محیط‌های متفاوت یادگیری در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای.
- «توانایی»، ظرفیت انجام کار است که در سنجش در برابر معیارهای عملکردی (استانداردهای) دنیای کار به شایستگی تبدیل می‌شود.
  - برای تأیید شایستگی‌های فنی، به‌صورت جداگانه گواهی‌نامه صلاحیت صادر می‌شود.
  - \* با توجه به شرایط ورود دانشجویان، زمان آموزش‌های شایستگی فنی متفاوت خواهد بود.

## اسناد برنامه ریزی درسی رشته حمل و نقل



۱- تحلیل ریاست هیأت عالی ۲- استاندارد ملی کروز ۳- استاندارد ارزشیابی کروز ۴- استاندارد پیش‌بین (پرومسی) ۵- سند عرای منومی ۶- اسامی برنامه درسی رشته ۸- استاندارد ارزشیابی و شرف ۹- استاندارد فن‌آزمایشات ۱۰- سند برنامه عملیاتی اجزای نظام بنیاد



- ۷- برنامه درسی رشته
- ۷/۱۱- برنامه درسی دانش فنی پایه
- ۷/۱۲- برنامه درسی دانش کارگاه ۱- خدمات سازه و رنگبری
- ۷/۱۳- برنامه درسی دانش کارگاه ۲- رکت برای گماری کنترل پلاند
- ۷/۱۴- برنامه درسی دانش کارگاه ۳- شناسایی عملیات حمل‌ونقل
- ۷/۱۵- برنامه درسی دانش کارگاه ۴- فن‌شناسی کرای حمل و نقل
- ۷/۱۶- برنامه درسی دانش کارگاه ۵- عملیات راه‌آبی و کمره‌ای راه
- ۷/۱۷- برنامه درسی دانش کارگاه ۶- عملیات زمینی و راه‌آبی
- ۷/۱۸- برنامه درسی دانش دانش فنی تخصصی
- ۷/۱۹- برنامه درسی دانش شناسایی زیربنای اطلاعات حمل‌ونقل
- ۷/۲۰- برنامه درسی دانش شناسایی زیربنای کارگاه‌های دریایی
- ۷/۲۱- برنامه درسی دانش شناسایی زیربنای کارگاه و آذری و کارآفرینی
- ۷/۲۲- برنامه درسی دانش شناسایی زیربنای مناطق جزایر

## معرفی بسته آموزشی رشته حمل و نقل

### جدول شماره ۳ - اجزای بسته آموزشی رشته حمل و نقل



ردیف	عنوان اجزای بسته آموزشی	اسناد برنامه درسی	کتاب درسی	راهنمای هنر آموز	فیلم و نرم افزار آموزشی هنر آموز	محتوای همراه هنر جو
۱	دانش فنی پایه	*	*			
۲	خدمات سفر و گردشگری	*	*	*	*	*
۳	سیستم‌های نگهداری و کنترل پایانه	*	*	*	*	*
۴	ارتباط مؤثر	*	*	*	*	*
۵	سازمان‌دهی عملیات بار	*	*	*	*	*
۶	فنون تصدی‌گری	*	*	*	*	*
۷	عملیات راهداری و نگهداری راه	*	*	*	*	*
۸	عملیات ایمنی و امداد رسانی	*	*	*	*	*
۹	دانش فنی تخصصی	*	*	*	*	*
۱۰	الزامات محیط کار	*	*	*	*	*
۱۱	اخلاق حرفه‌ای	*	*	*	*	*
۱۲	کارگاه نوآوری و کارآفرینی	*	*	*	*	*
۱۳	کاربرد فناوری‌های نوین	*	*	*	*	*
۱۴	ریاضی ۱	*	*	*	*	*
۱۵	ریاضی ۲	*	*	*	*	*
۱۶	فیزیک	*	*	*	*	*
۱۷	شیمی	*	*	*	*	*
۱۸	ویژه‌نامه‌های آموزش رشد فنی و حرفه‌ای و کار دانش					
۱۹	محتوای آموزشی رشته‌های تحصیلی - حرفه‌ای در سایت دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش					

#### پی‌نوشت

1. ISCO (International Standard Classification of Occupation)

#### منابع

- اسناد برنامه درسی دروس پایه دهم، یازدهم و دوازدهم رشته حمل و نقل (۱۳۹۴) دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش. شورای برنامه‌ریزی درسی حمل و نقل.
- «بخش حمل و نقل در برنامه ششم توسعه» (۱۳۹۴). معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی، دفتر مطالعات زیربنایی. گزارش شماره ۱۴۳۱۲. تیرماه.
- خلاصه مواد قانون برنامه پنج‌ساله جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۹). سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای، دفتر بودجه و تشکیلات، اسفندماه.
- رقابت‌پذیری در صنعت حمل و نقل (۱۳۹۲). سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای وزارت راه و شهرسازی. دفتر برنامه و بودجه، گروه ارزیابی و کنترل برنامه. پاییز.
- سند استاندارد ارزشیابی حرفه گروه شغلی حمل و نقل - ن گزارش سوم (۱۳۹۱). دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش. شورای برنامه‌ریزی درسی حمل و نقل.
- سند راهنمای برنامه درسی رشته حمل و نقل - ن گزارش دوم (۱۳۹۲) دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش. شورای برنامه‌ریزی درسی حمل و نقل.
- سیاست‌های کلی نظام در بخش حمل و نقل مصوب ۱۳۷۹، ابلاغی طی نامه شماره ۱/۷۶۲۳ مورخ ۱۳۷۹/۱۱/۳ دفتر مقام معظم رهبری.
- زالی، نادر و منصور بی‌رجندی، سارا (۱۳۹۳). «تحلیل عوامل کلیدی مؤثر بر توسعه حمل و نقل پایدار در افق ۱۴۰۴ شمسی: کلان‌شهر تهران». بهمن‌ماه.

# صلاحیت حرفه‌ای هنرآموزان رشته نوبری

## ضرورت و اهمیت تربیت نیروی انسانی (هنرآموز)

«به سازمان بنادر و دریانوردی اجازه داده می‌شود، با حفظ وظایف حاکمیتی، از طریق ارائه مشوق‌های لازم نسبت به واگذاری و مدیریت بنادر کوچک و محلی، اعطای مجوز احداث بنادر کوچک به اشخاص حقوقی حرفه‌ای و معتبر غیردولتی با رعایت قوانین اقدام نماید». «سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت در زمینه کشتی‌رانی (حمل‌ونقل دریایی)»؛ «آموزش، پژوهش، تربیت نیروی انسانی متخصص و سرمایه‌گذاری بیش از پیش به‌منظور تبدیل جمهوری اسلامی به یک قدرت دریایی در همه ابعاد، برخورداری از اطلاعات و یافته‌های تخصصی و علمی کافی از دریاهای پیرامونی جهت بهره‌برداری از فرصت‌ها و مقابله با تهدیدهای دریایی»<sup>۳</sup> همه مواردی هستند که به اهمیت و ضرورت تربیت نیروی انسانی در اسناد بالادستی در حوزه علوم و فنون دریایی اشاره دارند، رشته‌های دریانوردی با تربیت نیروی کارآفرین و ماهر می‌توانند در کارآفرینی و ایجاد اشتغال در کشور پیش‌تاز باشند و لازمه این امر ارتباط سازمان یافته با مؤسسه‌ها و صنایع دریایی کشور است تا فرصت‌های شغلی مناسبی در اختیار دانش‌آموختگان رشته‌های دریایی قرار داده شوند.

از سوی دیگر، آمارها نشان می‌دهند اکثر نیروهای شاغل در کشتی‌رانی به سن بازنشستگی رسیده‌اند و زمان خروج نیروهای متخصص از ناوگان دریایی فرا رسیده است. این موضوع در حالی است که طی ۳۰ سال گذشته، ناوگان کشتی‌رانی از نظر گنجایش (تناژ)، ظرفیت و تعداد کشتی سه تا چهار برابر شده است. بنابراین تربیت نیروی دریانورد باید دنبال شود تا ناوگان دریایی از نظر تأمین نیروی کار متخصص وابسته نباشد. از این‌رو پرورش هنرآموزانی متعهد و توانمند که قادر باشند با استفاده از فناوری‌های مدرن و بهره‌گیری از راهبردهای یاددهی-یادگیری ملوانانی شایسته تربیت کنند از اهمیت زیادی برخوردار است.

در همین راستا ضروری است، برنامه‌های درسی با توجه به استانداردهای شناخته شده در حوزه دریایی، از جمله استانداردهای «سازمان بین‌المللی دریانوردی» (IMO) تدوین شوند و در هنرستان‌ها فرایند یاددهی و یادگیری به‌صورتی انجام شود که در نهایت هنرجویان به شایستگی‌های مورد نظر دست یابند. همچنین سازمان‌ها و ارگان‌های دریایی کشور باید فعالیت‌های لازم را برای نهایی‌سازی و اجرای سند توسعه دریایی کشور و نقشه راه فناوری‌های دریایی ارائه دهند.

